

Places i carrers porticats dels nostres pobles i ciutats

Horta de Sant Joan, presència en el territori

PLAÇA DE L'ESGLÉSIA, IMATGE DEL RENAIXEMENT

L'edifici renaixentista de l'Ajuntament emmarca l'entrada a la plaça. FOTO: J.R.

TEXT: JOAN FIGUEROLA
jfiguerola@coac.net

El 'Diari' presenta avui un nou lliurament de la sèrie 'Places i carrers porticats dels nostres pobles i ciutats': la plaça de l'Església d'Horta de Sant Joan. Joan Figuerola és arquitecte (Figuerola-Gavaldà-Romera Arquitectes)

La primitiva població d'Horta de Sant Joan encerclada per un recinte murat seguint els carrers del Castell i de Grau s'implanta en la part més alta del turó on anteriorment hi hauria un *hishn* musulmà. El perímetre del castell cristià podria coincidir amb el del musulmà aprofitant algunes de les seves restes. La seva posició geogràfica determina la morfologia de l'urbanisme i el creixement posterior de la vila cap al sud. El nucli inicial té forma ovalada a l'entorn del castell amb carrers concèntrics en una espiral ascendent ocupats per cases d'un parcel·lari de reduïdes dimensions.

Any 1165 Alfons el Cast li atorgà la primera carta de població,

cedint el lloc als templers l'any 1174. Es considera que als inicis del segle XIV la població creix al sud del turó seguint la topografia de la carena amb les places de Sant Salvador d'Horta i de l'Església i la trama urbana definida pels tres carrers paral·lels de Santa Anna, Picasso i de Baix. En sentit transversal els carrers de les Grasses, l'Hospital i la Botera amb pendent superen el desnivell a cada costat de la carena i dibuixen una trama urbana densa en l'allargassat paisatge de la població dominant el territori.

Els esdeveniments polítics i la situació geogràfica fronterera de la vila fan que durant el regnat de Pere el Cerimoniós es construeixi el recinte murat envoltant la població amb portals d'entrada da-

vant els camins d'accés a la vila. En el nou sector urbanitzat se situen els edificis i els espais públics més emblemàtics i representatius de la població. Són exemples destacats l'església gòtica de Sant Joan bastida entre els segles XIV i XV, els edificis renaixentistes de l'ajuntament i la casa de la Comanda o del Delme del segle XVI o XVII, l'hospital i moltes cases senyoriales que resten en peu malgrat els estralls patits durant la Guerra dels Segadors al segle XVII. El llenguatge gòtic i el renaixement conviuen en elegants façanes de carreus escairats, grans arcades dels porticats, portalades adovellades, llindes de finestres, balcons, cornises i ràfecs.

La plaça de l'Església de petites dimensions i planta sensiblement

quadrada és un espai urbà excepcional pels edificis que acull i per la traça dels tres fronts porticats situats davant l'església parroquial. Les estretes entrades dels quatre carrers que donen a la plaça obliguen al visitant a passar sota el reduït espai porticat per entrar a un majestuós espai urbà. La monumental façana gòtica de l'església a llevant, sobrepassant l'escala urbana del lloc, queda emmarcada pels pòrtics de la plaça. Unes dimensions que es reflecteixen en la capçalera poligonal de cinc cares entre contraforts amb façana a l'exterior de la vila, sobresortint en el paisatge de l'entorn a llevant.

L'estreta entrada des de la plaça de Sant Salvador emmarca l'ajuntament, l'edifici representatiu de